

Crna Gora
Uprava za gazdovanje šumama i lovištima

Prijedlog

GODIŠNJI PROGRAM GAZDOVANJA ŠUMAMA ZA 2024. GODINU

Pljevlja, april 2024. godine

SADRŽAJ

I	UVOD	3
II	AKTIVNOSTI PLANIRANE PROGRAMOM GAZDOVANJA ŠUMAMA ZA 2024. GODINU.....	3
III	PLAN UREĐIVANJA ŠUMA	4
3.1.	Izrada Programa gazdovanja šumama za gazdinske jedinice.....	4
3.2.	Izrada Planova gazdovanja privatnim šumama.	4
IV	PLAN UZGOJA ŠUMA	5
4. 1.	Plan šumsko – uzgojnih radova u šumama u državnom vlasništvu.....	5
4. 2.	Proizvodnja reproduktivnog materijala šumskog drveća.....	5
V	PLAN ZAŠTITE ŠUMA.....	6
VI	PLAN KORIŠĆENJA ŠUMA, NEDRVNIH ŠUMSKIH PROIZVODA I LOVIŠTA ZA POSEBNE NAMJENE.....	8
6.1.	Plan korišćenja šuma u 2024. godini u državnoj svojini	8
6.2.	Plan korišćenja šuma u 2024. godini u privatnoj svojini.....	9
6.3.	Orientacioni plan doznake stabala u 2024. godini (po Orientacionom planu stabala za sječu u 2025. godini).....	9
6.4.	Plan izgradnje i rekonstrukcije šumskih puteva.	10
6.5.	Plan korišćenja nedrvnih šumskih proizvoda.	10
6.6.	Upravljanje lovištima posebne namjene.....	11
VII	PLAN KADROVSKOG OSPOSOBLJAVANJA.....	11
7.1.	Zapošljavanje.....	11
7.2.	Obuka kadrova.	11
VIII	UKUPNI FINANSIJSKI PRIHODI PLANIRANI PROGRAMOM GAZDOVANJA ŠUMAMA ZA 2023. GODINU	12
IX	PLAN FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA REALIZACIJU PROGRAMA GAZDOVANJA ŠUMAMA ZA 2024. GODINU	12
	PRILOZI.....	16
1.	Tabelarni prikaz planiranih aktivnosti na izradi programa gazdovanja šumama u 2024. godini, shodno odobrenim sredstvima iz Budžeta	
2.	Tabelarni prikaz planiranih aktivnosti na zaštiti šuma u 2024. godini	
3.	Tabelarni prikaz planiranih aktivnosti na uzgoju šuma u 2024. godini	
4.	Tabelarni prikaz planiranih aktivnosti na korišćenju šuma i izgradnji šumskih saobraćajnica	
5.	Spisak nezaštićenih biljnih vrsta koje se mogu koristiti u komercijalne svrhe	

I UVOD

Uprava za gazdovanje šumama i lovištima je u skladu sa članom 81 Zakona o šumama („Službeni list Crne Gore“ broj 74/10,47/15) izradila Godišnji program gazdovanja šumama za 2024. godinu (u daljem tekstu Program). Ovim Programom, šume i šumsko zemljište uživaju posebnu zaštitu, koja se kao važan interes ostvaruje očuvanjem šuma i šumskog zemljišta sa svim njihovim funkcijama, i to kako održivim i multifunkcionalnim gazdovanjem šumama, tako i očuvanjem i unapređenjem biološke i pejzažne raznovrsnosti istih, kao i podizanjem nivoa kvaliteta životne sredine.

Sredstva za realizaciju Programa gazdovanja šumama planirana su budžetom Crne Gore za 2024. godinu na iznos od 6.677.903,23 €.

Smisao i svrha obezbjeđenja sredstava u budžetu ima za cilj održivo gazdovanje šumama. To znači da je potrebno obezbijediti sredstva koja će sa jedne strane omogućiti zaštitu šuma i potrebne šumsko –uzgojne radove, čime će ekološke funkcije šuma biti zadovoljene, dok sa druge strane treba obezbijediti sprovođenje mjera kojima će se podstaći konkurentnost u šumarstvu, uticati na veću zaposlenost u šumarstvu i drvnoj industriji, unaprijediti kvalitet života stanovništva u ruralnim područjima, stimulisući na taj način i unapređujući i razvoj ekonomije na tom području. Dakle, iz prednjeg se na nesumnjiv način može izvesti zaključak da je smisao donošenja Programa ostvarivanje osnovnih funkcija šuma, i to kako privredne, tako socijalne i ekološke, uz obavezu da se za realizaciju mjera moraju obezbijediti neophodna finansijska sredstva.

Usvajanje Programa i njegova implementacija, imaju u smislu odredbi Zakona o šumama zadatak kvantifikovanja mjera na gazdovanju šumama, po obimu, vrsti i vremenu izvođenja na godišnjem nivou, shodno planskim dokumentima u šumarstvu, a sve sa ciljem obezbjeđivanja održivog gazdovanja i upravljanja šumskim resursima.

Održivi način gazdovanja šumama, shodno Zakonu o šumama, podrazumijeva obezbjeđivanje prirodnog načina obnavljanja šuma i prirodne selekcije, podsticanje mješovite strukture sastojina koje su prilagođene stanišnim uslovima, obezbjeđivanje očuvanja trajne proizvodne sposobnosti šuma i unaprijeđenja šumskog fonda u pogledu kvantiteta i kvaliteta i povećanja prinosa šuma, unaprjeđivanje vitalnosti i ekološke stabilnosti šuma, obezbjeđivanje očuvanja biološke raznovrsnosti šuma, šumskog zemljišta i vodnog režima, kao i drugih povoljnih uticaja koje šuma ima na životnu sredinu i ljude.

II AKTIVNOSTI PLANIRANE PROGRAMOM GAZDOVANJA

Program predstavlja sve obuhvatan plan aktivnosti koje se ogledaju prije svega na preduzimanju mjera na:

1. Uređivanju šuma /izrada Programa gazdovanja šumama/
2. Zaštiti šuma

3. Uzgoju šuma
4. Korišćenju šuma, izgradnji i rekonstrukciji šumskih puteva
5. Korišćenju nedravnih šumskih proizvoda
6. Upravljanju lovištima posebne namjene.

Programom su prikazana finansijska sredstva za sprovođenje mjera na gazdovanju šumama po gazdinskim jedinicama i šumskim područjima, po obimu i vrsti radova, kako je to predviđeno članom 81 Zakona o šumama.

III PLAN UREĐIVANJA ŠUMA ZA 2024. GODINU

Planski dokumenti u šumarstvu, shodno Zakonu o šumama, su:

- Nacionalna šumarska politika;
- Strategija sa planom razvoja šuma i šumarstva;
- Plan razvoja šuma za šumsko područje (u daljem testu: plan razvoja šuma);
- Program gazdovanja šumama za gazdinsku jedinicu;
- Plan gazdovanja privatnim šumama.

Programom se finansira izrada **planova razvoja šuma za šumska područja, programi gazdovanja šumama za gazdinske jedinice i planovi gazdovanja šumama u privatnom vlasništvu.**

3.1. Izrada Programa gazdovanja šumama (PGŠ)

U skladu sa Okvirnim sporazumom, za drugu godinu trajanja istog neophodno je izraditi Programe gazdovanja za sljedeće Gazdinske jedinice (kako glasi u prilogu 1):

Na osnovu potpisanih a nerealizovanih ugovora o izradi PGŠ iz prethodnih godina, obaveze Uprave za gazdovanje šumama i lovištima u tekućoj budžetskoj godini iznose **280.000 €**, tako da je za izradu PGŠ-a u 2024-oj godini potrebno planirati sredstva u iznosu od **876.038 €**. Imajući u vidu da izrada Programa pretpostavlja vrlo obimne terenske radove, realno je očekivati da će se cca 30% planiranih sredstava prenijeti u sljedeću budžetsku godinu.

Napomena: Izmjene i dopune Pravilnika o sadržaju i načinu izrade Programa i planova gazdovanja i načinu i obilježavanja granica u šumi (Sl.list CG br 57/16), nameću se kao imperativ, kako bi izrada PGŠ-a iziskivala manja finansijska sredstva, a da se pritom ne umanjuje kvalitet Programa.

3.2 Izrada Planova gazdovanja privatnim šumama.

Odredbom čl. 14a Zakona o šumama, definisano je da „ za šume u privatnoj svojini nadležni organ uprave izrađuje plan gazdovanja privatnim šumama, odnosno da se Plan gazdovanja privatnim šumama donosi za posjed šume u privatnoj svojini, ili više posjeda koji čine prostornu cjelinu, na period od deset godina, na zahtjev vlasnika ili udruženja vlasnika šuma“. Kako do dana pisanja ovog predloga Budžeta nije bilo navedenih zahtjeva, ne može se sa sigurnošću predvidjeti iznos sredstava za ovu namjenu. Kako je metodologija izrade ovih planova ista kao i za državne šume, a na osnovu iskustvenih saznanja o interesovanju za izradu ovih planova, predlažem izdvajanje sredstava u iznosu od **5.000 €**.

IV PLAN UZGOJA ŠUMA

4.1 Plan šumsko – uzgojnih radova u šumama u državnom vlasništvu

Shodno planskim dokumentima u šumarstvu, projektovani obim radova na uzgajanju šuma za 2024. godinu iznosi 365.48 ha, i to:

- Njega šuma - na površini od 77.74 ha
- Obnova šuma - na površini od 256.29 ha
- Podizanje novih šuma - na površini od 31,45 ha

Za izvršenje projektovanog plana uzgoja potrebna finansijska sredstva su procijenjena na 399.236.01 €. Na osnovu predloga Budžeta za 2024.godinu, predloga Planova područnih jedinica i mogućnosti realizacije istih, program predviđa da se sredstva usmjere na pošumljavanje požarišta, njegu, obnovu i podizanje šuma i to u Područnim jedinicama u kojima su te mjere najprioritetnije u iznosu od 229.133.00 eura za ukupne radove na uzgoju. Sadni materijal će se koristiti iz rasadnika Uprave za gazdovanje šumama i lovištima u količini od 550.192 komada sadnica.

Tabela 1: Pregled Plana i moguće realizacije uzgojnih radova za 2024.godinu po Programu gazdovanja šumama

	Plan uzgojnih radova po Programu gazdovanja šumama		Potrebna sredstva za realizaciju za radove	Opredijeljena sredstva za radove	Moguće izvršenje		Moguće izvršenje sredstva za radove	Procenat izvršenja u finansijskom smislu %	Procenat izvršenja u broju sadnica %
	Površina (ha)	Sadnica kom.			Površina (ha)	Sadnica kom.			
UKUPNO	365.48	700.227	404.876.01	229.133	309.94	550.192	229.133	57	79

Pozitivni pomaci u Planu šumsko-uzgojnih radova u 2024.godini odnose se na obezbjeđivanje značajnih sredstava kako za pošumljavanje požarišta i sredstava za druge uzgojne mjere, koje su sastavni i neophodni procesi u gazdovanju šumama. Tokom 2024. godine iz rasadnika Uprave za gazdovanje šumama i lovištima, planira se i besplatna dodjela sadnog materijala za vlasnike privatnih šuma u količini od 50.000 komada. Ovo je aktivnost koju Uprave za gazdovanje šumama i lovištima tradicionalno njeguje, što ima za cilj pošumljavanje goleti i opožarenih površina u privatnom vlasništvu.

4. 2. Proizvodnja reproduktivnog materijala šumskog drveća

Plan proizvodnje sjemena u 2024. godini zavisice od obima uroda sjemena, vrste sjemena koje će se sakupiti, plana rasadničke proizvodnje, kao i plana proizvodnje za šumsko-uzgojne radove za 2025. godinu. Proizvodnja sadnica i sjemena iz domaće provinijencije pokazala je punu opravdanost, zato se planira sakupljanje sjemena iz registrovanih sjemenskih sastojina.

Tabela 2: Troškovi sjemenske i rasadničarske proizvodnje

Opis poslova	Tip troška	Iznos u €
Troškovi sakupljanja sjemena	troškovi radne snage, prevoza, angažovanje NVO	9.000,00
Troškovi dorade sjemena		3.000,00
Mjere genetičke melioracije		0
UKUPNO:		12.000,00

Sjemenski materijal se namjerava upotrijebiti za rasadničku proizvodnju u šumskim rasadnicima koji su vlasništvo Uprave za gazdovanje šumama i lovištima u Kolašinu, Baru i Rožajama.

Tabela 3: Plan proizvodnje i nabavke sadnog materijala, raspoloživi sadni material za pošumljavanje u 2024. godini

Rasadnik	Broj sadnica		Troškovi u €			Ukupno €
	Plan Proizvodnje u 2024.	Za pošumljavanje u 2024.	Nabavka sjemena	Materijalni	Pov.rad. snaga	
Trebaljevo Kolašin	1.080.000		1.000,00	10.670,00	27.000,00	
Županica Rožaje	460.000		1.900,00	20.000,00	9.000,00	
Bjeliši Bar	152.000		300,00	8.000,00	10.000,00	
Iz drugih rasadnika						
UKUPNO:	1.692.000	558.950	3.200,00	38.670,00	46.000,00	87.870,00

U rasadniku Trebaljevo proizvodnja sadnog materijala uglavnom se bazira na proizvodnji kontejnerskih sadnica u plastenicima sa ograničenim kapacitetima, što iziskuje veće troškove a dobijeni sadni material je većeg kvaliteta.

U rasadniku Bjeliši u Baru, nakon više od 20 godina ponovo se uspostavlja proizvodnja mediteranskih vrsta četinara i lišćara. U 2024. godini pored proizvodnje kontejnerskih sadnica na otvorenom, proizvodnja sadnica će se vršiti u plasteniku. Sjeme za proizvodnju u ovom rasadniku obezbijedili smo od JICE kao i sa registrovanog sjemenskog objekta dalmatinskog crnog bora, kao i od nekih parkovskih mediteranskih vrsta. Izgradnja plastenika biće djelimično od sredstava Uprave za gazdovanje šumama i lovištima, djelimično od JICA-e (Japanska agencija za međunarodnu saradnju).

Dio proizvedenih sadnica će biti upotrijebljen za nastavak Projekta "Pošumljavanje velike plaže" u Ulcinju, kao i za potrebe realizacije Planova sanacije i Godišnjeg programa gazdovanja u primorskim opštinama.

Planirana proizvodnja sadnog materijala u rasadniku Županica je u pravcu proizvodnje klasičnih sadnica slobodnog korijena pri maksimalnom korišćenju kapaciteta samog rasadnika, gdje uz manje troškove radne snage na manjoj površini se dobija veći broj sadnica.

V PLAN ZAŠTITE ŠUMA

Zaštita šuma na teritoriji Crne Gore biće usmjerena na sprečavanje pojava bespravničkih sječa, zaštitu šuma od biljnih bolesti, štetočina i požara. Zaštita šuma od biljnih bolesti i štetočina vrši se u skladu sa zakonskim propisima, godišnjim planovima i dugoročnim programom zaštite.

Najznačajnije mjere u okviru zaštite šuma u 2024. godini, odnose se na:

-Sprovođenje mjera od strane Uprava za gazdovanje šumama i lovištima na zaštiti šuma od šumskih požara utvrđenih Zakonom: angažovanje osmatrača požara; izgradnja vodozahvata, protivpožarnih puteva, protivpožarnih pruga; obezbjedjenje sredstava za troškove gašenja požara; obezbjedjenje

sredstava za nabavku opreme (vozila, naprtnjače, mlatilice, lopate, itd.); preventivno uzgojne mjere: njega sastojina i pravovremeno preredjivanje sastojina.

- Suzbijanje borovog litijaša - *Thaumatopoea pityocampa* (mehaničko uništavanje i spaljivanje gnijezda borovog litijaša);
- Kontrola brojnosti štetnih insekata u šumama (postavljanje klopki i feromonskih preparata).
- Monitoring nad štetnim organizmima posebno rizičnim za zdravlje bilja.

Troškovi na zaštiti šuma u 2024. godini u skladu sa planiranim sredstvima u budžetu prikazani su u Tabeli 10 Prilog 2 ovog Programa.

Šumski požari predstavljaju globalni ekološki i ekonomski problem. Zbog svoje geografske pozicije i sve izraženijeg negativnog uticaja klimatskih promjena, crnogorske šume su posebno ugrožene. U susret obavezama koje proističu iz Zakona o šumama i Zakona o zaštiti i spašavanju, preduzimaju se pojačane aktivnosti na preduzimanju mjera sprečavanja pojave, kao i na preduzimanju postupaka u slučaju pojave šumskog požara, na sprečavanju istih i dojava nadležnim službama i institucijama. U tom pravcu u kriznim mjesecima, Područne jedinice Uprave za gazdovanje šumama i lovištima, na najugroženijim mjestima organizovaće osmatračke. Potrebno je dodatno uložiti napore da se obezbijede sredstva za organizovanje interventnih jedinica u kriznim mjesecima u svim Područnim jedinicama.

Zaštita šuma od biljnih bolesti i štetočina se odnose na zaštitu šuma od parazitskih gljiva i štetnih insekata i preventivnom djelovanju protiv potkornjaka koji se javljaju u našim šumama. Imajući u vidu da je tokom 2023. godine došlo do manifestacije sušenja šuma, za 2024. godinu se predviđa intenziviranje svih aktivnosti koje propisuje struka u cilju monitoringa i suzbijanja gradacije potkornjaka. Naime, usljed fiziološkog stresa koji se desio prethodnih godina (najviše usljed suše), došlo je do slabljenja imuniteta i otpornosti šuma na biotičke i abiotičke uticaje iz spoljašnje sredine. Takvi uslovi direktno su pogodovali razvoju populacija štetnih insekata, potkornjaka, koji se javljaju kao sekundarne štetočine, napadaju fiziološki već oslabljena stabla i izazivaju njihovo sušenje. Kad se prenamnoži, potkornjak onda napada ne samo fiziološki oslabljena već i okolna zdrava stabla koja su u fiziološki dobrom stanju i koja bi preživjela da nije došlo do širenja populacije ovog insekta. U izvještajima stručne komisije koja je u toku 2023. godine obišla četinarske šume u šest područnih jedinica (Berane, Rožaje, Petnjica, Pljevlja Andrijevića i Plav) i sagledavanja stanja na terenu, zaključeno je da je proces sušenja stabala smrče, jele, pojedinačne molike, posledica prenamnoženja potkornjaka. Sušenjem su zahvaćene velike površine šuma. U vezi s tim u cilju suzbijanja širenja potkornjaka, kao i suzbijanja pratećih bolesti, a u cilju otklanjanja štetnih posledica i pojave novih nesagledivih posledica i šteta, potrebno je da se odmah preduzmu aktivnosti na doznaci i sječi slučajnih užitaka, pravilnom uspostavljanju šumskog reda, kao i izvozu drvnih sortimenata i postavljanju što većeg broja feromonskih klopki na mjestima koja predstavljaju žarišta pojave potkornjaka. Sve nabrojane aktivnosti treba da budu prioritet u narednoj 2024. godini.

Imajući u vidu da feromonske klopke prvenstveno služe za monitoring potkornjaka u određenom dijelu, ovi rezultati će usmjeriti dalje aktivnosti u sprečavanju njihove gradacije (sanitarna doznaka i sječa, uspostavljanje šumskog reda, lovna stabla itd).

Suzbijanje borovog litijaša na proljeće 2024. godine, vršiće se na području područne jedinice Danilovgrad, Nikšić, Podgorica i Kotor.

Doznaka sušika i izvala i realizacija:

Planovi doznake sušika, izvala kao i njihova realizacija u 2024. godini sadržani su u Planovima Područnih jedinica, kao mjere koje moraju biti u skladu sa ozbiljnošću trenutne situacije i ugroženosti šuma od štetočina. Ove mjere imaju za cilj da se iz šume uklone povoljne uslove za razmnožavanje insekata i da povećaju otpornost šumskog drveća odnosno šume od oštećenja.

VI KORIŠĆENJE ŠUMA I NEDRVNIH ŠUMSKIH PROIZVODA

6.1. Plan korišćenja šuma u 2024. godini

U skladu sa važećim programima gazdovanja šumama za gazdinske jedinice i planovima gazdovanja za privatne šume, ukupna drvena zapremina koja može biti predmet korišćenja šuma u 2024. godini iznosi **680.241 m³** bruto drvne zapremine (u državnim šumama **397.126 m³**, a u privatnim šumama **283.115 m³**.) U ovu količinu uključeno je:

- Drvena zapremina koju je Uprava za gazdovanje šumama i lovištima planirala za korišćenje putem prodaje drveta u dubećem stanju: 250.456 m³;
- Drvena zapremina koja je bila predmet prodaje drveta u dubećem stanju za 2022. i 2023. godinu: 78.408 m³;
- Drvena zapremina koju Uprava za gazdovanje šumama i lovištima daje na korišćenje putem prodaje drveta u dubećem stanju - sanitarna sječa: 23.554 m³;
- Drvena zapremina koju je Uprava za gazdovanje šumama i lovištima planirala za snabdijevanje stanovništva u ruralnom području iz državnih šuma: 44.708 m³;
- Drvena zapremina koju je Uprava za gazdovanje šumama i lovištima planirala za korišćenje šuma u privatnom vlasništvu: 283.115 m³.

Planirani radovi na korišćenju šuma u državnoj svojini po područnim jedinicama, gazdinskim jedinicama i vrsti sječe, kao i procijenjeni prihodi prikazani su u Prilogu 4, Tabelama 12,13 i 14 ovog programa.

Tabela 4. Planirana bruto drvena zapremina u državnim šumama za obezbjeđivanje stanovništva u ruralnom području po područnim jedinicama prikazana je u sljedećoj tabeli:

PODRUČNA JEDINICA	Planirana bruto drvena zapremina u državnim šumama – maloprodaja(m ³) za 2024. godinu		Planirani prihodi u €
	lišćari	ukupno	
Pljevlja	11.100	11.100	95.460,00
Rožaje	902	902	7.757,20
BijeloPolje	5.380	5.380	46.268,00
Šavnik	1.975	1.975	16.985,20
Danilovgrad	3.961	3.961	34.064,60
Nikšić	2.315	2.315	19.909,00
Plužine	2.532	2.532	21.775,20
Zabljak	200	200	1.720,00
Berane	3.336	3.336	28.689,60
Podgorica	1.200	1.200	10.320,00
Kolašin	4.950	4.950	42.570,00
Andrijeвица	3.000	3.000	25.800,00
Mojkovac	1.529	1.529	13.149,40
Petnjica	396	396	3.405,60
Plav	1.632	1.632	14.035,20
Kotor	300	300	2.580,00
UKUPNO	44.708	44.708	384.489,00

Dodjela drvene zapremine stanovništvu u ruralnim područjima vršiće se u skladu sa čl. 78 Zakona o šumama

("Službeni list Crne Gore" broj 74/10 i 47/15) i Odlukom o utvrđivanju cijena za kupovinu drvnih sortimenata za sopstvene potrebe stanovništvu u ruralnom području, na osnovu kojih cijena je ponderisanjem dobijena projekcija planiranih prihoda po ovom osnovu. U ove količine obuhvaćena je drvena zapremina lišćara koja je planom područnih jedinica predviđena da se doznači za ogrijevno i tehničko drvo u dubećem stanju, dok je količina četinara po Nalogu direktora broj 01-311/24-770/1 od 08.03.2024.godine, uklonjena iz Plana korišćenja šuma u svrhu maloprodaje za 2024. godinu.

Za potrebe stanovništva u ruralnim područjima Crne Gore, kroz pomoć za izgradnju i obnavljanje poljoprivrednih gazdinstava i kao pomoć u ogrijevu socijalno ugroženom stanovništvu, planirano je do 5000 m³, čija realizacija će se vršiti sa ovlašćenjima koja proizilaze iz Zakona o državnoj imovini.

6.2. Plan korišćenja šuma u 2024. godini u privatnoj svojini

Planirana bruto drvena masa u šumama u privatnom vlasništvu po područnim jedinicama prikazana je u sljedećoj tabeli:

Tabela 5: Planirana bruto drvena zapremina u šumama u privatnom vlasništvu po područnim jedinicama

PODRUČNA JEDINICA	Planirana bruto drvena zapremina u privatnim šumama (m ³) za 2024. godinu			Planirani prihodi u €
	četinari	lišćari	ukupno	
Pljevlja	39.637	7.590	47.227	118.067,50
Rožaje	6.965	210	7.175	17.937,50
Berane	20.000	12.245	32.245	80.612,50
Petnjica	630	255	885	2.212,50
Žabljak	6.190		6.190	15.475,00
Kolašin	3.790	38.430	42.220	105.550,00
BijeloPolje	12.774	16.780	29.554	73.885,00
Šavnik		4.397	4.397	10.992,50
Danilovgrad		2.557	2.557	6.392,50
Nikšić	38	14.401	14.439	36.097,50
Plužine	275	5.577	5.852	14.630,00
Podgorica	787	20.974	21.761	54.402,50
Andrijevica	4.370	26.350	30.720	76.800,00
Mojkovac	1.910	5.400	7.310	18.275,00
Plav	3.075	6.420	9.495	23.737,50
Gusinje	100	600	700	1.750,00
Kotor	30	20.358	20.388	50.970,00
UKUPNO	100.571	182.544	283.115	707.787,50

6.3. Orjentacioni plan doznake stabala u 2024. godini (po Orjentacionom planu stabala za sječu u 2025. godini)

Uprava za gazdovanje šumama i lovištima je izradila orjentacione planove sječe po područnim jedinicama za 2025. godinu prema važećim programima gazdovanja, koje planira da doznači tokom 2024. godine kako je dato u tabeli:

Tabela 6. Orjentaciona drvena zapremina planirana za doznaku u 2024. godini

Područna jedinica	Orientacioni plan sječa za 2025. godinu		
	četinari (m ³)	lišćari (m ³)	ukupno (m ³)
Pljevlja	156.429	32.941	189.370
Rožaje	32.589	6.204	38.793
Berane	10.770	3.920	14.690
Petnjica	5.464	1.058	6.522
Žabljak	6.828		6.828
Kolašin	2.463	26.555	29.018
Bijelo Polje	6.560	3.911	10.471
Danilovgrad		6.582	6.582
Nikšić	2.495	4.600	7.095
Plužine	6.185	6.353	12.538
Podgorica	2.198	11.469	13.667
Andrijevica	6.014	18.929	24.943
Plav	7.919		7.919
Kotor			
Gusinje			
Šavnik		1.598	1.598
UKUPNO	245.914	124.120	370.034

Za potrebe troškova za angažovanje povremene radne snage na vršenju poslova doznake u 2024. godini potrebno je 180.000,00 € koja su planirana budžetom za 2024. godinu, a odnose se na realizaciju planirane doznake kao i realizaciju doznake za potrebe vanrednog i slučajnog prinosa za 2024. godinu.

6.4. Plan izgradnje i rekonstrukcije šumskih puteva

Pregled planiranih aktivnosti koji se odnose na izgradnju i rekonstrukciju šumskih puteva, dat je u Prilogu br 4, tabela 15 ovog Programa:

Na osnovu prosječnih cijena, a koje iznose 10.000,00 €/km za put i 5.000,00 €/km za vlake, cijena koštanja izgradnje puteva procjenjuje se na 72.400,00 € za puteve i 242.650,00 € za vlake. Izgradnju puteva i vlaka, koje su predviđene Izvođačkim projektima, snosiće korisnici šuma.

6.5. Plan korišćenja nedravnih šumskih proizvoda

Uprava za gazdovanje šumama i lovištima, u skladu sa Zakonom o šumama i Pravilnikom o bližem načinu i uslovima sakupljanja, korišćenja i prometa nezaštićenih divljih vrsta životinja, biljaka i gljiva, koje se koriste u komercijalne svrhe, utvrdila je listu nezaštićenih biljnih vrsta. Uprava za gazdovanje šumama i lovištima će da donese cjenovnik za 2024. godinu, na osnovu ispitivanja domaćeg tržišta (apoteke/trgovine) na kojim se nezaštićene biljne vrste prodaju, kao i na osnovu cijena koje su dostignute u okruženju.

Spisak nezaštićenih biljnih vrsta koje će biti predmet javnog oglasa, a koje se mogu koristiti u komercijalne svrhe prikazan je u Prilogu 5 Tabeli 16.

Prihod od korišćenja nedravnih šumskih proizvoda planiran je na iznos od 70.000,00 €.

6.6. Upravljanje lovištima posebne namjene

Savremeno lovno gazdovanje zahtjeva od lovca i korisnika lovišta da obezbijede dovoljne količine prirodne hrane, a pored toga i dovoljne količine dodatne hrane, odgovarajuće za svaku vrstu divljači. Iznošenje hrane u lovište zavisi od procjene koliko je potreba divljači za dodatnom količinom hrane, koju ista nije u stanju da obezbijedi iz prirodnih uslova. S obzirom na prirodne uslove lovišta, naročito na klimatske uslove, duge i hladne zime sa većim sniježnim padavinama, smatramo da je divljač u lovištu neophodno prihranjivati. Takođe, planirana je izrada određenog broja lovno-tehničkih objekata, prevashodno hranilišta, solila i stabilnih čeka. U te svrhe je planirano da se izdvoji 7.300,00€.

Prihodi koji se očekuju od korišćenja lovišta posebne namjene su 8.100,00 €, a oni se odnose na izdavanje dozvola za lov, organizacionih taksi i korišćenja divljači.

VII PLAN KADROVSKOG OSPOSOBLJAVANJA

7.1. Zapošljavanje

Sistematizacijom radnih mjesta u Upravi za gazdovanje šumama i lovištima sistematizovao je ukupno 440 radnih mjesta. Starosna struktura zaposlenih je veoma nepovoljna (53 godine u prosjeku).

Kadrovskim planom Uprave za gazdovanje šumama i lovištima za 2023.godinu planirano je zapošljavanje 32 izvršioca, od toga 30 izvršilaca na neodređeno vrijeme (postupak zapošljavanja je u toku) i dva izvršioca na određeno vrijeme (direktor i pomoćnik direktora) što je realizovano.

Ukoliko se po objavljenim javnim oglasima, koji su u toku, u 2023.godini, ne izvrši prijem svih 30 izvršilaca, preostali broj će se planirati Kadrovskim planom za 2024.godinu.

U toku 2024.godine po sili zakona otići će u penziju 12 zaposlenih iz Uprave za gazdovanje šumama i lovištima: 2 referent; 2 samostalna referenta-čuvara šuma; 3 samostalna referenta-tehničara; samostalni referent 1, 1 savjetnik I; 1 samostalni savjetnik II i 2 rukovodioca.

U 2024.očekuje se da će se 50 lica angažovati po ugovoru o djelu u Upravi za gazdovanje šumama i lovištima.

Prema Kalendaru obuka koju svake godine donosi Uprava za ljudske resurse, zaposleni u Upravi za gazdovanje šumama i lovištima planiraju pohađanje obuka u skladu sa našim potrebama, a po rasporedu koji utvrdi Uprava za ljudske resurse.

Ukupna sredstva potrebna za izvršenje Programa u pogledu ličnih dohodaka za bruto zarade zaposlenih na neodređeno vrijeme odobreno je 4.340.594,66 €, dok je za izdatke po osnovu isplate ugovora o djelu odobreno 232.500,00 €.

7.2. Obuka kadrova

Svaka Područna jedinica trebalo bi da angažuje po jednog diplomiranog inženjera šumarstva koji bi se, pored ostalog, bavio problematikom izrade Programa gazdovanja šumama i Planova razvoja šuma. Pored toga, evidentno je i sledeće:

- Od Uprave za gazdovanje šumama i lovištima (sdhodno Zakonu o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu) se maltene svakodnevno traže (i tražice se) mišljenja vezanih za izgradnju infrastrukturnih i drugih objekata koje se grade na zemljištu kojima gazduje Uprava za gazdovanje šumama i lovištima, što zahtijeva poznavanje dostupnih GIS alata.

- Katastar nepokretnosti u digitanom obliku je urađen za cca 80 % teritorije Crne Gore, i isti se može koristiti u cilju uzurpacije šuma i šumskog zemljišta.
- Izrada Izvođačkih projekata, Planova zaštite od požara, evidentiranje požarišta kao i Planova sanacije istih sl.podrazumijevaju kvalitetan kartografski prilog.
- Razmjena i dostavljanje podataka informacija unutar Uprave za gazdovanje šumama i lovištima, kao i prema drugim pravnim i fizičkim licima bila bi daleko lakša i ekspeditivnija korišćenjem GIS tehnologija.

Procedure potrebne za odgovore na ove teme zahtijevaju, između ostalog, i solidno poznavanje rada na računaru, imajući u vidu da se koriste specijalizovani programi (GIS, softver OSNOVA, softver Nacionalne inventure šuma, i dr).

Imajući u vidu gore navedene razloge, neophodno je planirati sredstva za obuku kadrova u Područnim jedinicama koji bi se bavili ovom problematikom, u iznosu od **10.000€**

VIII UKUPNI FINANSIJSKI PRIHODI PLANIRANI PROGRAMOM GAZDOVANJA ŠUMAMA ZA 2024. GODINU

Planirani prihodi po svim vidovima korišćenja šuma iznose **12.782.480,00 €**. Ukupno planirani prihodi po osnovu korišćenja nedravnih šumskih proizvoda iznose 70.000,00 €, dok plan prihoda od upravljanja lovištima posebne namjene iznosi 8.100,00 €.

Shodno tome, ukupni finansijski prihodi planirani Programom po osnovu gazdovanja šumama, korišćenja nedravnih šumskih proizvoda i lovišta posebne namjene iznose 12.782.480,00 €.

Važno je navesti da 70% od naknada za korišćenje šuma, shodno Zakonu o finansiranju lokalnih uprava, pripadaju opštinama na čijoj teritoriji se šume koriste. Lokalne uprave nemaju zakonsku obavezu da sredstva koja dobiju po tom osnovu vrate u šume na način što bi finansirali neku aktivnost na gazdovanju šumama. Iz navedenog proizilazi zaključak da je finansiranje sektora šumarstva neodrživo iz razloga što su primici budžeta države manji od rashoda sa jedne strane, dok sa druge

strane nedostaju mjere koje se moraju preduzeti da bi mogli izvesti zaključak da se održivo gazduje šumama koje su povjerene Upravi za gazdovanje šumama i lovištima na upravljanje.

IX PLAN FINANSIJSKIH SREDSTVA POTREBNIH ZA REALIZACIJU GODIŠNJEG PROGRAMA GAZDOVANJA ŠUMAMA ZA 2024.GODINU

Tabela 7: Izdaci za realizaciju Godišnjeg programa gazdovanja šumama

r.b.	Vrsta izdataka	Odobrena sredstva budžetom za 2024. godinu
1.	Bruto zarade	4.340.594,66
2.	Ostala lična primanja (otpremnine, odvojeni život i ostale naknade)	47.056,00
3.	Materijalni troškovi (administrativni materijal, materijal za posebne namjene, energiju i gorivo)	424.950,00

4.	Rashodi za usluge (komunikacione usluge, usluge prevoza, konsultantske i ostale usluge)	96.067,57
5.	Tekuće održavanje građevinskih objekata i opreme (izgradnja i održavanje šumske infrastrukture, građevinskih objekata, opreme)	38.100,00
6.	Kamate	1,00
7.	Zakup objekata	16.560,00
8.	Izdaci za isplatu lica angažovanih po ugovoru o djelu	232.500,00
9.	Ostali izdaci (osiguranje, registracije vozila, sudski troškovi, komunalne naknade)	61.887,00
10.	Socijalne pomoći zaposlenim u skladu sa Granskim kolektivnim ugovorom	20.000,00
11.	Otplata dugova iz predhodnog perioda	1,00
12.	Izrada programa gazdovanja šumama po ugovorima planiranim za 2024 godinu i ugovorenim obavezama iz predhodne godine.	640.000,00
13.	Izrada Planova razvoja šuma i novih Programa gazdovanja	0,00
14.	Izrada Planova gazdovanja privatnim šumama	0,00
15.	Pošumljavanje, njega, rekonstrukcija, rasadnička proizvodnja i zaštita šuma	348.810,00
16.	Poslovi na doznaci šuma	150.000,00
17.	Izdaci za građevinske objekte (izgradnja nove zgrade P.J.Berane)	1,00
18.	Oprema (motorna vozila, it oprema, kancelarijski namještaj)	261.375,00
UKUPNO		6.677.903,23

NAPOMENA: Zahtjevom za budžetkim sredstva za 2024 godinu, Uprava za gazdovanje šumama i lovištima je tražila iznos od 9.139.791,00 EUR-a, a opredijeljeno je 6.677.903,23 EUR-a. Smatramo da opredijeljena sredstva nijesu dovoljna za realizaciju PGŠ, te će Uprava za gazdovanje šumama i lovištima realizovati PGŠ u skladu sa odobrenim sredstvima, po prioritetima.

Tabela 8: Sredstva odobrena budžetom za 2024. godinu, prikazan su u narednoj tabeli

Organizacioni kod 41103	Uprava za gazdovanje šumama i lovištima	6.677.903,23
Program 16 005	Šumarstvo i lov	6.677.903,23
Potprogram 16 005 003	Djelovanje Uprave za gazdovanje šumama i lovištima	6.677.903,23
Aktivnost 16 005 003 001	Upravljanje i administracija Uprave za gazdovanje šumama i lovištima	5.097.566,33

	4	Izdaci	5.097.566,33
	41	Tekući Izdaci	5.077.565,33
	411	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	4.340.594,66
0482	4111	Neto zarade	3.334.053,98
0482	4112	Porez na zarade	108.341,51
0482	4113	Doprinos na teret zaposlenog	631.445,13
0482	4114	Doprinos na teret poslodavca	252.578,97
0482	4115	Opštinski prirez	14.175,08
	412	Ostala lična primanja	47.056,00
0482	4122	Naknada za stanovanje i odvojen život	7.056,00
0485	4124	Jubilarnе nagrade	5.000,00
0482	4125	Otpremnine	30.000,00
0482	4127	Ostale naknade	5.000,00
	413	Rashodi za materijal	264.800,00
0482	4131	Administrativni materijal	100.000,00
0482	4133	Materijal za posebne namjene	100.000,00
0482	4134	Rashodi za energiju	50.000,00
0482	4135	Rashodi za gorivo	13.000,00
0482	4139	Ostali rashodi za materijal	1.800,00
	414	Rashodi za usluge	96.066,67
0482	4141	Službena putovanja	6.385,82
0482	4142	Reprezentacija	521,66
0482	4143	Komunalne usluge	37.259,19
0482	4144	Bankarske usluge negativne kursne razlike	1.000,00
0482	4145	Usluge prevoza	5.000,00
0482	4146	Advokatske, notarske i pravne usluge	3.600,00
0482	4147	Konsultantske usluge, projekti i studije	30.000,00
0482	4148	Usluge stručnog usavršavanja	3.300,00
0482	4149	Ostale usluge	9.000,00
	415	Rashodi za tekuće održavanje	38.100,00
0482	4151	Tekuće održavanje javne infrastrukture	3.000,00
0482	4152	Tekuće održavanje građevinskih objekata	23.100,00
0482	4153	Tekuće održavanje opreme	12.000,00
	416	Kamate	1,00
0182	4161	Kamate rezidentima	1,00
	417	Renta	16.560,00
0482	4171	Zakup objekata	16.560,00
	419	Ostali izdaci	274.387,00
0482	4191	Izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu	232.500,00
0482	4192	Izdaci po osnovu sudskih postupaka	9.000,00
0482	4193	Izrada i održavanje softvera	10.737,00
0482	4194	Osiguranje	100,00

0482	4196	Komunalne naknade	22.050,00
	431	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	20.000,00
0482	4316	Transferi za jednokratne socijalne pomoći	20.000,00
	463	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	1,00
0482	4630	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	1,00
Aktivnost 16 005 003 002		Uređivanje, zaštita i korišćenje šuma	1.165.186,00
	44	Kapitalni izdaci	1.165.186,00
	441	Kapitalni izdaci	1.165.186,00
0482	4413	Izdaci za građevinske objekte	1,00
0482	4414	Izdaci za uređivanje zemljišta	1.138.810,00
0482	4415	Izdaci za opremu	26.375,00
Aktivnost 16 005 003 003		Objedinjene javne nabavke Uprave za gazdovanje šumama i lovištima	415.150,90
	4	Izdaci	415.150,90
	41	Tekući izdaci	180.150,90
	413	Rashodi za materijal	160.150,00
0482	4131	Administrativni materijal	16.150,00
0482	4135	Rashodi za gorivo	144.000,00
	414	Rashodi za usluge	0,90
0482	4143	Komunikacione usluge	0,90
	419	Ostali izdaci	20.000,00
0482	4194	Osiguranje	20.000,00
	44	Kapitalni izdaci	235.000,00
	441	Kapitalni izdaci	235.000,00
0482	4415	Izdaci za opremu	235.000,00

Prilog 1

Tabelarni prikaz planiranih aktivnosti na izradi programa gazdovanja šumama u 2024. godini, shodno odobrenim sredstvima iz Budžeta

Tabela 9: Planirane aktivnosti na izradi programa gazdovanja šumama u 2024. godini

Gazdinska jedinica	PJ	Površina	Cijena izrade PGŠ (€)
Rudo Polje	Bijelo Polje	3756	86123
Bliškovo	Bijelo Polje	3835	82872
Lozna	Bijelo Polje	3093	44162
Bundos	Plužine	5562	100336
Njogoš	Nikšić	4965	57861
Bijela gora	Nikšić	5470	59266
Radovče	Podgorica	4200	40000
Duga-Crnovrh	Nikšić	3848	55259
Duga-Golija	Nikšić	3892	48127
Crkvice	Kotor	2321	22032
UKUPNO		40942	596.038

Prilog 2

Tabela 10 Troškovi na zaštiti šuma u 2024.god.

Područna jedinica	Zaštita šuma od šumskih požara - Osmatrači (mjesec Avgust) €	Zaštita šuma (zaštitna sred,naprtnjač, mlatilice...) €	Zaštita šuma od štetočina (potkornjaci)	Zaštita šuma od štetočina (uklanjanje litijaša)€	Iznos sredstava €
UKUPNO:	30.000,00	15.000,00	25.000,00	16.835,00	86.835,00

Tabelarni prikaz aktivnosti na zaštiti šuma u 2024. godini u skladu sa odobrenim sredstvima iz Budžeta

Prilog 3

Tabela 11: Tabela prikaz planiranih aktivnosti na uzgoju šuma u 2024. godini

PODR. JEDIN.	A. NJEGA ŠUMA	B.OBNOVA ŠUMA		C.PODIZANJE NOVIH ŠUMA		D.REKONSTRŠUMA		POŠ. PRIV. PARC.	UKUPNO		Troškovi EUR-a
	Površina (ha)	Sadnica (kom)	Površina (ha)	Sadnica (kom)	Površ (ha)	Sadn. (kom)	Po (ha)	Sadnica (kom)	Sadnica (kom)	Površ. (ha)	
PLJEVLJA		67392	26.63						67392	26.96	20891.52
ROŽAJE		38481	15.39						38481	15.39	29245.56
BERANE		39420	15.77						39420	15.77	12220.2
PLAV		13545	6.77						13545	6.77	4198.95
B.POLJE	20,67	51675	20.67	15025	6,01				66700	47.35	31646.78
ŽABLJAK	6,5	9470	9.47	7675	3.07				17145	19.04	8764.56
KOLAŠIN	7.23	18075	7.23						18075	14.46	9440.28
ANDR.	43.34	24216	12.11						24216	55.45	30507.92
PLUŽINE		4500	1.79						4500	1.79	1395
ŠAVNIK											
DANILOV.		37500	15						37500	15	11625
PODGOR.		26800	13.4						26800	13.4	8308
NIKŠIĆ		77500	31						77500	31	24025
MOJKOV		118918	47.56						118918	47.56	36864.58
KOTOR											
GUSINJE											
PETNJICA											
UKUPNO	77.74	527492	223.12	22700	9.08				550192	309.94	229133.4

Prilog 4

Tabela 12: Tabelarni prikaz planiranih aktivnosti na korišćenju šuma i izgradnji šumskih saobraćajnica

PODRUČNA JEDINICA	GAZDINSKA JEDINICA	REDOVNE SJEČE m ³			Planirani prihod u €
		četinari	lišćari	ukupno	
Pljevlja	Ljubišnja	15.220	493	15.713	720.595,00
	Tara-Kosanica	10.187	293	10.480	499.686,00
	Kovač	9.812	3.101	12.913	550.801,00
	Maočnica	19.243	1.064	20.307	935.367,00
	Obzir-Buren	3.344	-	3.344	160.512,00
	Vežišnica	13.708	88	13.796	576.351,00
	Voloder II	1.202	81	1.283	55.305,00
	Kozička rijeka	5.454	66	5.520	269.994,00
Kraljeva gora-Bunetina	5.371	84	5.455	259.073,00	
Ukupno:		83.541	5.270	88.811	4.027.684,00
Danilovgrad	Prekornica	-	3.449	3.449	62.082,00
	Štitovo	-	1.425	1.425	25.085,00
Ukupno:		-	4.874	4.874	87.167,00
Nikšić	Latično	622	4.542	5.164	62.279,00
	Njegoš	255	1.223	1.478	19.011,00
Ukupno:		877	5.765	6.642	81.290,00
Plužine	Bundos	3.892	3.967	7.859	156.805,00
	Volujak Mratinje	-	1.737	1.737	26.055,00
	Planina pivska	1.501	-	1.501	45.030,00
Ukupno:		5.393	5.704	11.097	256.775,00
Berane	Jelovica	4.252	2.845	7.097	270.969,00
	Skrivena	3.776	-	3.776	56.640,00
	Crni vrh-Rujišta	-	3.033	3.033	49.565,00
Ukupno:		8.028	5.878	13.906	362.980,00
Petnjica	Mrtvica -Tivran	4.762	-	4.762	192.318,00
	Turjak	1.439	322	1.761	53.907,00
Ukupno:		6.201	322	6.523	246.225,00
Plav	Babina gora - Vaganica	3.697	-	3.697	147.880,00
	Čakor - Visitor	4.001	-	4.001	200.050,00
Ukupno:		7.698	-	7.698	347.930,00
Žabljak	Tepačke šume	4.124		4.124	201.385,00
	Gornji Šaranci	2.338		2.338	101.675,00
	Donji Šaranci	1.934		1.934	77.360,00
Ukupno:		8.396		8.396	380.420,00
Bijelo Polje	Rudo Polje	4.559	8	4.567	211.190,00
	Bliškovo	4.502	-	4.502	212.486,00
	Bjelasica	673	2.849	3.522	68.861,00
	Korita	3.010	-	3.010	146.587,00
	Mejdanica Lisa	2.857	2.990	5.847	185.390,00
Ukupno:		15.601	5.847	21.448	824.514,00
Andrijevisa	Jelovica-Gradišnica	1.862	4.752	6.614	150.959,00
	Mojanska rijeka-Kraštica	-	3.165	3.165	54.196,00

	Kutska rijeka	3.699	716	4.415	156.197,00
	Piševska rijeka Zeletin	227	223	460	11.876,00
	Ukupno:	5.788	8.866	14.654	373.228,00
Podgorica	Opasanica Travska gora	1.059	5.611	6.670	132.452,00
	Vučiji potok	-	2.339	2.339	35.085,00
	Ukupno:	1.059	7.950	9.009	167.537,00
Rožaje	Bačko Besničke šume	6.353	1.691	8.044	383.715,00
	Balotičke šume	5.685	2	5.687	283.535,00
	Crnja Ibarac	6.191	-	6.191	302.609,00
	Gornji Ibar	6.198	-	6.198	319.390,00
	Županica	7.380	25	7.405	368.030,00
	Lovničke šume	2.746	-	2.746	129.400,00
	Paučinske šume	4.808	-	4.808	204.840,00
	Ukupno:	39.361	1.718	41.079	1.991.519,00
Kolašin	Rečinska Rijeka-Vranještica	1.004	3.809	4.813	123.958,00
	Bukovi potok-Sušac	-	6.248	6.248	120.142,00
	Mušovića rijeka	754	4.504	5.258	131.798,00
	Ukupno:	1.758	14.561	16.319	375.898,00
	SVE UKUPNO	183.701	66.755	250.456	9.494.282,00

Tabela 13. Drvna zapremina koja je bila predmet prodaje drveta u dubećem stanju za 2022. i 2023. Godinu

Područna jedinica	Gazdinska jedinica	Bruto drvna zapremina u m ³			Planirani prihod u €
		četinari	lišćari	ukupno	
Pljevlja	Kovač	1.592		1.592	55.720,00
	Maočnica	2.701	311	3.012	84.140,00
	Kraljeva gora Bunetina	3.625	43	3.668	109.180,00
	Tara Kosanica	4.914		4.914	147.420,00
	Vežišnica	1.080		1.080	32.400,00
	Otilovići Obarde	952		952	28.560,00
	Ukupno:	14.864	354	15.218	457.420,00
Rožaje	Bačko Besničke šume	841	478	1.319	25.805,00
	Ukupno:	841	478	1.319	25.805,00
Berane	Jelovica	2.545	5.410	7.955	178.120,00
	Šekularske šume	795	2.462	3.257	64.755,00
	Ukupno:	3.340	7.872	11.212	242.875,00
Žabljak	Tepačke šume	621		621	18.630,00
	Donji Šaranci	653		653	19.590,00

	Gornji Šaranci	914		914	25.670,00
	Ukupno:	2.188	-	2.188	63.890,00
Kolašin	Komovi II	145	1.604	1.749	29.135,00
	Rečinska Rijeka Vranještica	85	4.243	4.328	67.045,00
	Pčinja Pješčanica		1.021	1.021	15.315,00
	Ukupno:	230	6.868	7.098	111.495,00
Plužine	Volujak Mratinje	24	4.105	4.129	40.122,00
	Planina Pivska	1.826		1.826	27.390,00
	Goransko	1.036	1.926	2.962	36.003,00
	Ukupno:	2.886	6.031	8.917	103.515,00
Bijelo Polje	Bjelasica	181	2.808	2.989	47.550,00
	Rudo polje	3.208		3.208	112.280,00
	Mejdanica Lisa		2.825	2.825	42.375,00
	Ukupno:	3.389	5.633	9.022	202.205,00
Andrijevica	Gradišnjica Jelovica	1.157	1.397	2.554	57.957,50
	Kutska rijeka		1.108	1.108	12.188,00
	Ukupno:	1.157	2.505	3.662	70.145,50
Podgorica	Opasanica Travska gora	306	2.921	3.227	44.426,00
	Ukupno:	306	2.921	3.227	44.426,00
Danilovgrad	Prekornica		1.338	1.338	16.886,00
	Štitovo		1.037	1.037	15.555,00
	Ponikvica		2.548	2.548	39.024,00
	Ukupno:	-	4.923	4.923	71.465,00
Nikšić	Latično	224	3.851	4.075	45.703,00
	Njegoš	390	1.244	1.634	21.885,00
	Somina	413	522	935	12.241,00
	Ukupno:	1.027	5.617	6.644	79.829,00
Plav	Čakor Visitor	1.884	1.365	3.249	79.590,00
	Ukupno:	1.884	1.365	3.249	79.590,00
Šavnik	Bijela Vojnik		672	672	7.392,00
	Ukupno:	-	672	672	7.392,00
Petnjica	Mrtvica Tivran	1.057		1.057	31.710,00
	Ukupno:	1.057	-	1.057	31.710,00
	SVE UKUPNO	33.169	45.239	78.408	1.591.762,50

Tabela 14. Drvna zapremina sanitara koja nije prodana u 2023. godini i drvna zapremina novodoznačenog sanitara za prodaju u 2024. godini.

Područna jedinica	Gazdinska jedinica	SANITARNA SJEČA - bruto drvna zapremina u m ³			Planirani prihod u €
		četinari	lišćari	ukupno	
Pljevlja	Kovač	1.390		1.390	26.323,00
	Ljubišnja	418		418	5.676,00
	Obzir Buren	3.033		2.343	61.403,00
	Voloder II	55		55	660,00
Ukupno:		4.896		4.896	94.062,00
Berane	Kaludarsko Dapsičke šume	1.376		1.376	35.776,00
	Skrivena	644		644	7.084,00
Ukupno:		2.020		2.020	42.860,00
Andrijevića	Gradišnjica Jelovica	1.733		1.733	34.660,00
Ukupno:		1.733		1.733	34.660,00
Plav	Babino gora Vaganica	5.346		5.346	152.282,00
	Babino polje Treskavac	1.589		1.589	52.780,00
	Čakor Visitor	1.291		1.291	30.006,00
Ukupno:		8.226		8.226	235.068,00
Plužine	Planina Pivska	886		886	15.080,00
Ukupno:		886		886	15.080,00
Žabljak	Tepačke šume	800		800	24.000,00
	Donji Šaranci	3.152		3.152	61.995,00
	Gornji Šaranci	930		930	13.950,00
Ukupno:		4.882		4.882	99.945,00
Gusinje	Gusinjske šume	29		29	319,00
Ukupno:		29		29	319,00
Kolašin	Komovi I	193		193	1.930,00
Ukupno:		193		193	1.930,00
Petnjica	Mrtvica Tivran	164		164	1.804,00
	Turjak	122		122	3.050,00
Ukupno:		286		286	4.854,00
Mojkovac	Petrovića Omar Buren	74		74	370,00
Ukupno:		74		74	370,00
Rožaje	Crnja Ibarac	233	1	234	4.061,00
	Gornji Ibar	95		95	950,00
Ukupno:		328	1	329	5.011,00
SVE UKUPNO		23.553	1	23.554	534.159,00

Tabela 15. Plan izgradnje i rekonstrukcije šumskih puteva

Područna jedinica	Gazdinska jedinica	Izgradnja tvrdih puteva u km	Izgradnja vlake u km	Rekonstrukcija u km	Meki put u km
Pljevlja	Ljubišnja	0+340			
	Kovač		0+618		
	Maočnica		2+193		
	Vezišnica		3+634		
Ukupno:		0+340	6+445		
Rožaje	Lovničke šume		0+150		
Ukupno:		-	0+150		
Berane	Crni vrh Rujišta		1+800		
	Jelovica		1+400		
	Skrivena		0+200		
Ukupno:		-	3+400		
Petnjica	Mrtvica Tivran		1+150		
Ukupno:			1+150		
Kolašin	Rečinska Rijeka-Vranještica		2+000		
	Bukovi potok- Sušac		4+265		
	Mušovića rijeka		1+980		
Ukupno:			8+245		
BijeloPolje	Rudo polje		1+020		
	Bliškovo	0+500	1+220		
	Bjelasica	4+900	4+200		
	Mejdanica lisa		0+850		
	Korita		0+510		
Ukupno:		5+400	7+800		
Plav	Babina gora Vaganica		0+170		
Ukupno:			0+170		
Danilovgrad	Prekornica		1+730		
	Štitovo		0+800		
Ukupno:			2+530		
Nikšić	Latično		4+110		
	Njegoš		1+460		
Ukupno:			5+570		
Plužine	Bundos		0+970		
	Planina Pivska		0+850		
	Volujak Mratinje		0+700		
Ukupno:			2+520		
Andrijevica	Gradišnica - Jelovica		3+600		
	Mojanska rijeka - Kraštica		2+000		1+500
	Kutska Rijeka		2+400		
Ukupno:			8+000		1+500
Podgorica	Opasanica-Travska gora		2+500		
Ukupno:			2+500		

Sve ukupno:	5+740	48+530		1+500
--------------------	--------------	---------------	--	--------------

Prilog 5

Tabela 16: Spisak nezaštićenih biljnih vrsta koje se mogu koristiti u komercijalne svrhe

Red.br.	Latinski naziv	Narodni naziv	Korisni dio
LJEKOVITO BILJE, ŠUMSKI PLODOVI I GLJIVE			
1.	Allium ursinum L.	Medveđi luk, Sremuša	Herba
2.	Achillea millefolium L.	Hajdučka trava	Herba
3.	Agrimonia eupatoria L.	Petrovac, Ranjenik	Herba
4.	Artemisia absinthium L.	Pelin	Herba
5.	Althaea officinalis L.	Bijeli sljez	Korijen
			Cvijet
			List
6.	Arctium lappa L.	Čičak	Herba
			List
			Korijen
7.	Atropa belladonna L.	Velebinje, Beladona	Korijen
			List
8.	Artemisia abortanum L.	Božićno drvce	Herba
9.	Amanita caesarea	Blagva, Rujnica	
10.	Ballota nigra L.	Crna kopriva	Herba
11.	Bellis perennis L.	Bijela rada	Cvijet
12.	Betonica officinalis L.	Ranjenik, ranilist	Herba
13.	Betula pendula Roth.	Breza	Kora
14.	Boletus edulis	Vrganj	
15.	Calendula officinalis L.	Neven	Cvijet
16.	Calluna vulgaris L.	Vrijesak, Obični vrijes	Herba
17.	Centaurium erythraea Rafn	Crveni kantaron, Kičica	Herba
18.	Centaurea cyanus L.	Različak	Cvijet
19.	Cetraria islandica	Islandski lišaj	Herba
20.	Calocybe gambosa	Đurđevača, Đurđevka	
21.	Cantharellus cibarius	Lisičarka	
22.	Colchicum autumnale	Mrazovac	Sjeme
23.	Capsella bursa pastoris	Rusomača, Hoću-neću	Herba
24.	Carlina acaulis L.	Vilino sito	Korijen
25.	Chelidonium majus L.	Lastina trava	Herba
26.	Cichorium intybus L.	Vodopija	Herba
			Korijen
27.	Cornus mas L.	Drenjak, Dren	Plod
28.	Corylus avellana L.	Lijeska	List
			Plod
29.	Crataegus oxyacantha L.	Glog crveni	Cvijet
			Plod
30.	Crataegus monogyna	Glog bijeli	Cvijet i list
31.	Craterellus cornucopioides	Crna truba	

32.	<i>Dryopteris filix-mas</i> (c)	Navala	Korijen
33.	<i>Epilobium angustifolium</i> L.	Kiprovina	List
			Cvijet
34.	<i>Equisetum arvense</i> L.	Preslica, Rastavić	Herba
35.	<i>Fragaria vesca</i> L.	Šumska jagoda	Plod
36.	<i>Gentiana asclepiadea</i> L.	Trava od utrobice, Šumska sirištara	List
			Cvijet
37.	<i>Geranium robertianum</i> L.	Zdravnjak	Herba
38.	<i>Glechoma hederacea</i> L.	Dobričica	Herba
39.	<i>Glycyrrhizaglabra</i> L.	Slatki korjen, Sladić	Korijen
40.	<i>Hedera helix</i> L.	Bršljen	List
41.	<i>Hyssopus officinlias</i> L.	Miloduh	Herba
42.	<i>Hypericum perforatm</i> L.	Žuti kantaron, Bogorodičina	Herba
43.	<i>Hydnum repandum</i> L.	Ježevica, Prosenjak	
44.	<i>Helichrysum italicum</i> L.	Smilje	Herba
			Cvijet
45.	<i>Inula helenium</i> L.	Oman	Korijen
46.	<i>Juniperus oxicedrus</i> L.	Kleka crvena	Plod
47.	<i>Juniperus communis</i> L.	Kleka, Smreka	Plod
48.	<i>Juniperus sabina</i> L.	Somina	Plod
49.	<i>Lactarius deliciosus</i>	Prava rujnica	
50.	<i>Lactarius piperatus</i>	Paprena mlječniva	
51.	<i>Lavandula angustifolia</i>	Lavanda	Cvijet
52.	<i>Malus silvestris</i> Mill.	Divlja jabuka	Plod
53.	<i>Matricaria chamomilla</i> L.	Kamilica	Cvijet
54.	<i>Melissa officinalis</i> L.	Matičnjak, Melisa	Herba
55.	<i>Marrubium vulgare</i> L.	Macina trava	Herba
56.	<i>Mentha piperita</i> L.	Nana, Metvica paprena	List
57.	<i>Melilotus officinalis</i> L.	Ždraljevina	Herba
58.	<i>Mentha longifolia</i> L.	Divlja nana	Herba
59.	<i>Morchella esculenta</i>	Smrčak	
60.	<i>Morus alba</i> L.	Bijeli dud	List
61.	<i>Morus nigra</i>	Crni dud	List
62.	<i>Ocimum basilicum</i> L.	Bosiljak	Herba
63.	<i>Ononis spinosa</i> L.	Zečiji trn, Gladiš	Korijen
64.	<i>Origanum vulgare</i> L.	Vranilova trava, Planinski	Herba
65.	<i>Primula vulgaris</i> Huds.	Jargočevina	Cvijet
			Korijen
66.	<i>Plantago</i>	Bokvica	Herba
67.	<i>Pulmonaria officinalis</i> L.	Plućnjak	Herba
68.	<i>Polygonum aviculare</i> L.	Dvornik, Troskot	Herba
69.	<i>Prunus spinosa</i> L.	Crni trn, Trnjina	Cvijet
			Plod
70.	<i>Primula veris</i> L.	Jaglika, Jargočika	Cvijet
71.	<i>Pyrus piraster</i>	Divlja kruška	Plod
72.	<i>Paliurus spina-christi</i> Mill.	Drača	Plod

73.	Petasites hybridus (L.) G. Gaertn. & al.	Lopuh	List
			Korijen
74.	Pistacia terebinthus L.	Smrdljika	Vršne grane sa
75.	Punica granatum L.	Nar	Plod
76.	Potentilla tormentilla	Srčenjak	Korijen
77.	Rhamnus frangula L.	Trušljika obična, Krušina	Kora
78.	Robinia pseudoacacia L.	Bagrem	Cvijet
79.	Rosa canina L.	Divlja ruža, Šipurak	Plod
80.	Rosmarinus officinalis L.	Ruzmarin	List
81.	Rubus fruticosus L.	Kupina	Plod
82.	Rubus idaeus L.	Malina	Plod
83.	Ruta graveolens L.	Ruta	
84.	Salvia officinalis L.	Pelim, Žalfija	Herba
85.	Sambucus nigra L.	Zova	Cvijet
86.	Silybum marianum L.	Gujina trava	Herba
			Sjeme
87.	Solidago virgaurea L.	Zlatnica	Herbe
88.	Sanicula europaea L.	Milogled, Zdravčica	List
			Korijen
89.	Symphytum officinale L.	Gavez	Korijen
90.	Tanacetum cinerariaefolium	Buvač	Cvijet
91.	Tanacetum parthenium L.	Povratić	Cvijet
92.	Taraxacum officinale L.	Maslačak	Herba
			List
			Korijen
93.	Teucrium montanum L.	Trava iva	Herba
94.	Teucrium chamaedris L.	Dubačac, Krševka	Herba
95.	Tilia cordata Mill.	Lipa sitnolisna	Cvijetni list
96.	Tilia platyphyllos Scop.	Lipa krupnolisna	Cvijetni list
97.	Tilia argentea Desf.	Srebrnasta lipa, Bijela lipa	Cvijetni list
98.	Thymus serpyllum L.	Majčina dušica	Herba
99.	Tussilago farfara L.	Podbjel	Cvijet
			list
100.	Trifolium pratense L.	Djetelina crvena	Cvijet
101.	Urtica dioica L.	Kopriva	Herba
			Korijen
			Sjeme
102.	Valeriana officinalis L.	Odoljen, valerijana	Korijen
103.	Veronica officinalis L.	Čestoslavica, veronika	Herba
104.	Viscum album L.	Imela bijela	Herba
105.	Verbascum phlomoides L.	Velecvjetna divizma	Herba
			List
			Cvijet
106.	Viola tricolor L.	Dan i noć	Cvijet
107.	Viola odorata L.	Ljubičica	Cvijet

108.	Vacciniummyrtillus L.	Borovnica	Plod
109.	Vaccinium vitis-idaea L.	Brusnica	Plod
110.	Verbena officinalis	Verbena	Herba
111.	Veratrum album L.	Bijela čemerika	korijen
112.	Prunus avium	Divlja tresnja	Plod
113.	Arctostaphylos uva ursi	Uva	List
114.	Laurus nobilis	Lovor	List